

Філософські проблеми логічного аналізу наукового знання

Анотація. Дисципліна «Філософські проблеми логічного аналізу наукового знання» належить до переліку дисциплін вибору аспіранта та викладається на 2 році навчання. Навчальна дисципліна знайомить здобувачів із сучасними логічними підходами в дослідженні аргументативної проблематики, можливостями застосування методів логіки до розв'язання проблем, які виникають у сучасній теорії аргументації. Докладно розглядається процес становлення та розвитку сучасних напрямків теорії аргументації та їхній взаємозв'язок із розвитком сучасного логічного знання. Окреслюється коло персоналій, чий доробок став значним внеском у розвиток неформальних досліджень аргументативної проблематики. Розглядаються найактуальніші питання, які обговорюються у світовому співтоваристві щодо застосування логічного аналізу до проблематики теорії та практики аргументації.

Кількість кредитів: 4

Викладач: Хоменко Ірина Вікторівна, доктор філос. наук, професор, завідувач кафедри логіки.

Мета навчальної дисципліни: поглиблення та формування нових цілісних знань про напрямки розвитку логічного аналізу наукового знання, зокрема, проблематики сучасної теорії аргументації, що має продемонструвати здобувачам можливості застосування логічного апарату при розв'язанні аргументативних проблем.

Попередні вимоги: До початку вивчення цього курсу здобувачі мають знати головні терміни, закони, методи науки логіки, методи наукових досліджень, підходи до аналізу аргументації; основи логіко-семіотичного аналізу текстів.

Вміти логічно правильно застосовувати операції над поняттями, виявляти логічну структуру висловлювань і на підставі цього витлумачувати їх, логічно коректно задавати запитання і давати відповіді на них, будувати міркування, робити раціональні висновки з наявної інформації, знаходити помилки у міркуваннях.

Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; використання іншомовних логіко-філософських джерел; критичними навичками до подій та явищ.

Змістовні модулі:

Аргументація як предмет наукових досліджень. Дескриптивний та нормативний аспект теорії аргументації. Головні поняття сучасної теорії аргументації. Теоретичні підходи до аргументації

Класичне підґрунтя сучасної теорії аргументації. Діалектика, логіка, риторика. Аристотелівська концепція діалектики. Аристотелівська теорія помилок. Цицерон та Боецій про топоси. Аристотелівська силлогістика. Логіка стоїків.

Некласичне підґрунтя сучасної теорії аргументації. Некласичний внесок у теорію аргументації. Аргументація та логіка. Традиційний підхід до помилок. Концепція помилок Гембліна.

Модель аргументації Тулміна. Застосування аргументації. Геометрична модель валідності. Види аргументації. Нова модель аргументації. Критика Тулміна.

Нова риторика. Загальна характеристика нової риторики. Квазі-логічна аргументація. Аудиторія в концепції нової риторики. Критика нової риторики.

Формальна діалектика. Специфіка формального підходу до аргументації. Ерлангентська школа. Системи Хінтиккі. Діалектика Решера. Формальна діалектика Барта та Краббе. Формальна діалектика Гембліна. Підхід Вудса-Волтона.

Неформальна логіка. Термінологія неформальної логіки. Внесок Блера та Джонсона в неформальну логіку. Історичний та емпіричний підхід Фінокьяро. Критичний аналіз Гов'є. Епістемологічні підходи. Фріман про структуру аргументації. Волтон про схеми аргументації та типи діалогів. Хансен про теорію помилок. Внесок Хічкока у неформальну логіку. Риторичний підхід Тіндеїла.

Прага-діалектичний підхід. Нормативні прагматичні дослідження. Метатеоретичні орієнтири. Модель критичної дискусії. Аналіз як реконструкція. Правила критичної дискусії. Помилки як порушення правил критичної дискусії. Кількісні емпіричні дослідження аргументативної дійсності. Якісні емпіричні дослідження аргументативної дійсності.

Мова викладання: українська

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 22 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 години самостійної роботи. Форма контролю – іспит.